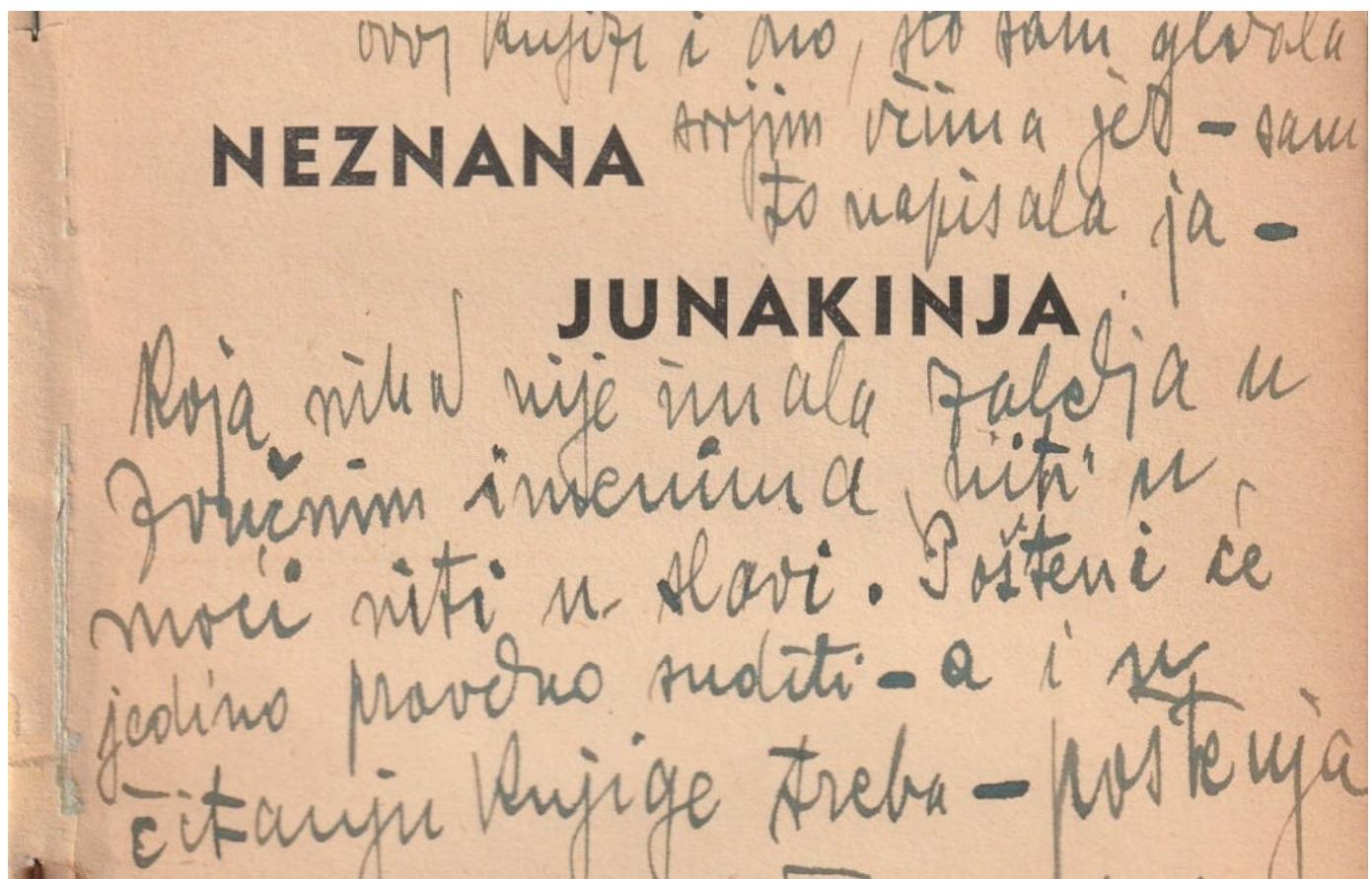

(<https://radio808.com>)

© 27. studenoga 2023.

✍ Emisije (<https://radio808.com/category/emisije/>), MARIJA JURIĆ ZAGORKA:
NOVINARKA – SUFRAŽETKINJA – ŽRTVA (<https://radio808.com/category/marija-juric-zagorka-novinarka-sufragetkinja-zrtva/>), Tjedan na 808
(<https://radio808.com/category/tjedan-na-808/>)

Ideal slobode nešto je o čemu sam uvijek sanjala – političke slobode, nacionalne slobode, spolne slobode i ravnopravnosti svih ljudi

Još otkad je 1897. osnovala prvi ženski sindikat za potplaćene radnice Dioničke tiskare do 1917. kad objavljuje članak „Hrvatska izborna reforma i žene“ u kojem traži da i žene dobiju pravo glasa, Marija Jurić Zagorka jedna je od prvih hrvatskih sufražetkinja

Piše: Diana KUČINIĆ (<https://www.facebook.com/diana.kucinic>)

Nakon što je 1896. napokon, zahvaljujući podršci utjecajnog biskupa **Josipa Jurja Strossmayera**, zaposlena u Obzoru kao novinarka, 1918. **Marija Jurić Zagorka** dala je otkaz u tim novinama. Zašto je – nakon nesmiljene borbe s predrasudama i poniženjima doslovce od djetinjstva i nakon što je napokon uspjela postati „žena u muškom zanimanju“ te među europskim kolegama (i ponekim domaćim) steći poštovanje i ugled političke novinarke – Zagorka odlučila prekinuti dvadeset i dvije godine svoje novinarske karijere u Obzoru?

Odluka o otkazu, doduše, bila je njezina, ali je zapravo bila prisiljena da je donese, budući da je u Obzoru, novinama kojima se davala cijelim svojim bićem, sve manje mogla biti – novinarka. Njezin zaštitnik Strossmayer učinio joj je medvjedu uslugu kad ju je potaknuo da počne pisati povjesne romane kojima će čitateljima ponuditi domaće štivo umjesto prevedenih loših njemačkih romana.

Iako se cijeli život borila da bude novinarka, Zagorka je najveću popularnost stekla svakodnevno pišući romane u nastavcima; foto: Memorijalni stan MZ

Naime, usporedno s političkim izvještajima i gorljivim zalaganjem u svojim novinarskim tekstovima za hrvatske interese u Austro-Ugarskoj, **Marija Jurić Zagorka** nakon tri godine rada u redakciji Obzora, 1899. u tim novinama objavljuje u nastavcima svoj prvi roman „Roblje“ (čije je ukoričeno izdanje iste godine financirao Strossmayer). Paralelno tako svojem novinarskom zvanju pridodaje i zvanje književnice, a zatim i dramske autorice – no, sa sve se te tri autorske forme ionako bavila doslovce od djetinjstva.

Prva Zagorkina drama izvedena na sceni zagrebačkog Hrvatskog narodnog kazališta bila je jednočinka „Što žena umije“, 8. siječnja 1901. Publika je komediju odlično prihvatile, no autorica je ostala anonimna – do ponovne izvedbe, kad je objavljeno Zagorkino ime. Kazališna kritika ju je napala: i kao „nečuveno grubu i neduhovitu“ i kao „neku ženu koja je po umu, po rodu i naobrazbi znatno ispod nivoa odlične dame iz društva u kojima se ona kreće, a oba „umotvora“ ove žene mirišu po staji... i po dojenju krava“, kako je napisao Zagorkin najglasniji kritičar **Otto Kraus** koji je njezinim djelima pripisao naziv „šund-literature za kravarice“. Takvima će ih mnogi smatrati gotovo do današnjih dana, ponajviše oni koji ih nisu ni čitali. Zasluženo mjesto u hrvatskoj književnosti Zagorki će vratiti tek u drugoj polovini 20. stoljeća **Ivo Hergešić, Stanko Lasić** i drugi.

Evo kako je Zagorka opisala scenu kad je **Otto Kraus** bijesno upao u redakciju Obzora nakon premijere njezine drame:

„ – Kako ste se vi usudili poslati nekakve svoje črčkarije kazalištu? Kako ste se usudili poslati nekakav svoj roman Matici hrvatskoj? Jeste li vi šenuli? Nekakva žena dolazi iz Zagorja, šalje svoje aktovke kazalištu, svoje romane Matici hrvatskoj, a kamo će onda oni kojima pripada da budu štampani u Matici i prikazivani u kazalištu? Podmuklo ste se uvukli u redakciju pomoći biskupa i mislite, da ćete se uvući još dalje?

Uzviknula sam tada i ja:

– Nisam se uvukla, namještena sam po svojim sposobnostima!
– Kako se usuđujete ovako drsko nastupati? Tko ste vi? Možda kakva preodjevena mužača, a ja sam gospodin. Vaši su bili sigurno moji kmetovi, kravari ili svinjari. Neću dopustiti da se u literaturu uvlače žene sumnjiva porijekla! – Da mi se niste pokazali u književničkom društvu! I tamo se ona prijavila za članstvo. Ova žena je poludjela! Ne može se iz paše u umjetničke i društvene salone!...

To su bile „koračnice“ uz čije sam zvuke stalno koračala na svim frontovima prodiranja u svoj rad od početka do danas...“

*„Ja sam prije svega bila i ostala novinar“ – rekla je o sebi Marija Jurić Zagorka. Snimljena je na novinarskom balu 1931. u hotelu Esplanade.
Foto: arhiva Hrvatskog novinarskog društva*

No, koračala je Zagorka hrabro i uporno. Na novinarskoj je fronti, ponajprije među europskim kolegama, stekla ugled vrsne političke izvjestiteljice. Na književnoj i dramskoj fronti kako su je kritičari više napadali, tako ju je publika više voljela. Nakon što je od 1910. počela intenzivno pisati povjesne romane, čitatelji su pred kioscima željno čekali svaki novi nastavak omiljenih priča, gutajući ih poput današnjih televizijskih sapunica, a publika je punila kazalište u kojem je igralo uprizorenje nekog Zagorkinog djela. Primjerice, nakon što je 18. kolovoza 1916. u zagrebačkom HNK praizvedena Zagorkina dramatizacija romana „Grička vještica“, kritika ju je napala, ali je tijekom iduće dvije godine odigrano 25 rasprodanih predstava. U spomen-sobi u Zagorkinom stanu na Dolcu 8 čuva se čak 85 lenti koje je primila na premijerama u znak zahvalnosti i počasti.

Ipak, bilo je i među etabliranim književnim imenima onih koji su pošteno priznavali Zagorkin talent, a među njima i pjesnik **Silvije Strahimir Kranjčević** koji je objavio neke njezine satirične tekstove u utjecajnom sarajevskom književnom časopisu Nada.

Život u Esplanadi: Kakva je to nervozna baba! Smeta joj i to kad ljudi razgovaraju! Neka ide u ludnicu!

Uredništvo Obzora (i drugih novina u kojima su romani izlazili: Malih novina, Jutarnjeg lista) brzo je shvatilo da im Zagorkini romani u nastavcima podižu nakladu i sve više su je potiskivali iz političke redakcije, osobito nakon smrti biskupa **Josipa Jurja Strossmayera** 1905. godine, kad je ostala bez moćnog zaštitnika. Ipak, njezina je novinarska karijera nezaustavljivo napredovala, posebice ugled saborske izvjestiteljice iz Budimpešte i Beča (o čemu sam opširnije pisala u prošlom nastavku ovog serijala); 1907. čak je objavila zbirku svojih političkih reportaža pod naslovom „Razvrgnute zaruke – Slike i dojmovi iz pomirbe i posljednjeg rata s Mađarima u zajedničkom Saboru u Budimpešti“.

Romani su se zbog velikog interesa publike tiskali u ponovljenim izdanjima, ali na njima su se najviše bogatili nakladnici i urednici, a Zagorka nije dobivala honorar za svako novo izdanje.

„Nikada nisam znala koliko se toga štampa, jer su vlasnici listova uvijek od mene krili te podatke. Čak je i slagarima bilo zabranjeno da o tome sa mnjom razgovaraju. Nisam dobivala ni posebne naknade za romane koji

su preštampavani u knjige onim slogom koji je bio odliven za novine. I uvijek su me požurivali da još pišem, ne ostavljajući me na miru, tako da sam se često nalazila u neprilici”, izjavila je Zagorka u jednom intervjuu.

Iako se u Zagrebu govorilo da omiljena književnica živi u raskoši i bogatstvu, **Marija Jurić Zagorka** stalno je balansirala na rubu egzistencije, ne mareći ni sama baš previše za finansijsku stranu svojega rada.

„Moje zlato su moje ruke. Ništa mi ne može da zamijeni rad, ja sam baš u njemu nalazila sve”, govorila je svojim mladim obožavateljima.

Između dva svjetska rata vlasnik Jutarnjeg lista plaćao joj je nekoliko godina smještaj u hotelu Esplanade samo zato da bi mogla neometano pisati svakodnevne nastavke romana – što govor i tome koliko se novinama isplatilo objavljivati Zagorkine književne podlistke! I dok su građani možda smatrali da joj je slava eto omogućila život u luksuznom hotelu – u Esplanadinom apartmanu broj 325, razlog Zagorkinog preseljenja iz unajmljenog stana u hotel bio je zapravo veoma prozaičan: željela se izolirati od svakodnevnog života da bi njezina mašta mogla danonoćno stvarati nove književne zaplete.

Pa čak i zbog potrebe za koncentracijom i mirom naišla je na nerazumijevanje i osudu te dobila pridjev „nervozne babe“, najprije od dvorkinje u stanu, a zatim i od hotelskog osoblja. Evo kako je to s dozom ironije opisala Zagorka:

„Nešto prska, škripi, nešto tucka, šuška...Jao, skočim, otvorim vrata:

– Ali Ankice, što to radite?

– Perem meso pod vodovodom!

– Smilujte se, dajte mi mira kad radim!

Vraćam se. Umirem od muke. Čini mi se da sam pala u grabu, i penjem se gore i skližem natrag. Još se posljednjim snagama popnem i opet uzmem pero.

... „Zvijezde trepču...“

– Gospodo! Došli su pregledati uru za plin i donijeli su račun za potrošak.

– Znala sam ja, čim poletim k zvijezdama, smjesta će na papir pasti brojke! A čim se spustim dolje u srce svog junaka, u predsoblu će započeti kosanje luka i lupanje i strašno će zaudarati zapržak. (...)

– Rekli su mi da ste strašno nervozna, ne možete podnosići ni kosanje luka, ni pranje posuđa, niti vam čovjek ne smije u sobu. Vi sirotica! Vidjela sam mnogo gospoda bolesnih živaca, ali kao vas nikada! Vi ste

prava sirotica. Morali biste otići u kakav sanatorij! (...)

Hotel je moj spas. Tamo neće biti ni luka, ni češnjaka, ni plina, ni ure, a računi će ostati kod vratara! (...)

Divno! Tišina! Mir! Bez straha idem u posjete zvijezda, a i spuštam se u duše svojih junaka, hrabro slušam kako „valovi zloče udaraju o postojanost moga junaka koja je kao pećina tvrda“.

Pero leti po papiru, satovi prolaze. Nešto zaškripi. Vrata se otvore. Pojavili se suhonjavo lice sluge:

– Ljubim ruke! – Tu su popodnevne novine. Izvolite čitati – ja sam ih donio, evo tu su...

Malo se stresem, ne odgovaram, ne pogledam ga, borim se za nit misli da je ne prekinem. On stoji i dalje i opetuje:

– Donio sam novine! Čujete li milostiva? (...)

Trgnem se i povisim glas:

– Nisam li rekla da želim imati mira kad radim!

– No lijepo, fini gosti su sa mnjom mnogo ljubazniji, dadu mi napojnice kad im donesem novine!

– Čovječe božji, ja nisam fini gost – i molim da mi ne dolazite svakog časa u sobu i ne govorite dok radim! (...)

Raspravljuju pred vratima vrlo glasno o svemu i svačemu već pola sata. Idem tiho k vratima i pokušavam ih nečujno pritvoriti. Ali vani se netko javi:

– Pogledaj, zatvorila je vrata! Kakva je to nervozna baba! Smeta joj i to kad ljudi razgovaraju! Neka ide u ludnicu! Tamo i spada. To će biti lijep život s takvom nervoznom nesrećom!"

Zagorka: „Napredna žena i današnji muškarci“ vs. Matoš: „Naprednjače i brak“

Marija Jurić Zagorka u pisanju romana iscrpljivala se do krajinjih granica. I taj je posao, kao i novinarski, radila veoma ozbiljno i temeljito, istražujući satima u arhivima u Zagrebu, Budimpešti i Pragu radi povijesne točnosti podataka u svojim romanima.

„Jednom mi je rekao jedan odlični urednik: „Kog vraga trošite tolike novce i vrieme za knjige i proučavanja! Kaj mislite, da vam to tko uvažuje? Ljudi si misle: vidiš, kaj je to Zagorka sve skup zmislila i obesila publiku za povjest!“ Uza sve to sam radila dalje po svojem (...) Za „Gričku vješticu“ kopala sam tri tjedna po bečkim arhivima, a za „Plamene križare“ studirala sam u Pragu 13. stoljeće. Bila sam u Bavarskoj, gdje postoji dvorac vitezova otimača (Raubrittera), pa sam cijeli dvorac prerisala i prostudirala. (...) U dvoru Laxenburg (...) Za 10 šilinga me čuvar toga dvorca, odnosno tamnice i zdenca, izgleda vrlo rado zatvorio u zdenac i ja sam tamo 15 minuta proživjela u duhu one grozne muke, kojima su ljudi mučili i po osam dana nespavanjem u srednjem vijeku“, ispričala je Zagorka u intervjuu za Novu Hrvatsku 1944.

Zagorku je 1930-ih godina snimila jedna od najznačajnijih hrvatskih fotografkinja Antonija Kulčar-Vajda u svojem poznatom zagrebačkom ateljeu „Foto Tonka“

Ni romani ni drame, ni njihov uspjeh kod čitatelja i publike, nisu mogli utažiti Zagorkinu glad za – novinarstvom. Budući da je u Obzoru sve manje mogla biti politička izvjestiteljica, a sve više joj se rad sveo na pisanje romana u nastavcima, 1918. otišla je iz tih novina. Strast za pisanjem pretvorila se u svakodnevnu obvezu koja joj je, doduše, donosila honorare i omogućila egzistenciju, ali su se na njezinu slavi zapravo bogatili izdavači. Ona je svoju dušu hranila susretima s čitateljima, kazališnom publikom i glumcima.

No, ispunjavala ju je i borba na još jednoj fronti, kako bi Zagorka rekla. Naime, potičući je na pisanje povijesnih romana, biskup **Josip Juraj Strossmayer** dao je **Mariji Jurić Zagorki** i zadatak koji je bio sastavni dio njezinog bića: da se bori za prava žena i za njihovo obrazovanje.

„Znamo da je u Hedervaryjevom sistemu muškarac zarobljen i lancima prikovan za svoju egzistenciju pa je samo znatna manjina muževa neovisna i toliko hrabra da radi na rodoljubnim idejama bez obzira na opasnosti tamnice. I baš zato su danas, u toj Hedervaryjevoj tiraniji, u prvom redu naše žene pozvane da šire pravu hrvatsku i slavensku svijest. Žene su slobodne da to čine pod svojim krovom, u svojoj obitelji, i svom krugu i one mogu da domoljublje prošire na čitavu svoju okolinu. Ali, na žalost, svi mi znamo kako su žene danas indiferentne prema politici i svojim pravima. Tome su krivi muškarci jer imao sam prilike doživjeti da i najveći intelektualci smatraju da politika i javni život, dapače razgovori o štivu, a pogotovo javni rad, nisu za žene. Ovako su žene morale zapasti u potpuno mrtvilo svoje samosvijesti. Zato bi ovi romani trebali historijskim događajima da probude borbenost u ženskoj duši.“

Ima u historiji jedna strašna epoha koja je ženu postavila ispod svake divlje životinje. To je doba Malleus Maleficarum. Ta je nauka žigosala zdravu i učenjačku pamet najnižim praznovjerjem prema ženi. Da je žena imala bilo kakvo pravo na javni život, ne bi se taj zakon mogao ni provesti, a kamoli dogoditi da on kroz vjekove krvavo uništava ženske živote. To historijsko razdoblje moglo bi pružiti našoj Zagorki mogućnost da, unatoč opće indolencije za ženska prava, probudi ponos uvrijeđene žene. Čitajući te nečovječnosti i nepravde prema ženama, probudile bi

žene u sebi uspavani otpor i to bi izazvalo burni prosyjed te bi imalo velikog upliva na osviještenje svih duhova oko nas, da je žena ravnopravno ljudsko biće”, rekao je Strossmayer.

Još otkad je 1897. osnovala Kolo radnih žena – prvi ženski sindikat za potplaćene radnice Dioničke tiskare, do 1917. kad u časopisu Ženski svijet objavljuje članak „Hrvatska izborna reforma i žene“ u kojem traži da i žene dobiju pravo glasa, a saborskim zastupnicima poručuje: „*Mi žene znademo, da ćemo i mi jedanput ući u Hrvatski sabor*“, **Marija Jurić Zagorka** jedna je od prvih hrvatskih sufražetkinja. Naime, u 19. stoljeću u SAD-u i Velikoj Britaniji pobornice prava da žene glasaju na nacionalnim i lokalnim izborima nazvale su se sufražetkinje (prema engleskoj riječi *suffrage*: pravo glasa), a pokret je prerastao u borbu za ravnopravnost žena i muškaraca u svim područjima.

Zagorka je, uostalom, cijelim svojim životom i novinarskim radom svjedočila što znači biti „žena u muškom zanimanju“, kao i od djetinjstva neshvaćenom i osporavanom potrebom da sama zarađuje za život pisanjem. Naprsto se rodila kao feministica! Bez ikakvih ideoloških utjecaja i bez namjere, uočavala je socijalnu i rodnu nepravdu u životu na barunovom imanju na kojem je živjela kao djevojčica, zatim ju je iskusila na vlastitoj koži tijekom školovanja, prisilne udaje i ponajviše uporne borbe da postane profesionalna novinarka.

Zagorka (pali cigaretu), jednima „muškarača”, za Matoša „ni žena ni muškarac”, drugima je bila feministički uzor i učiteljica; foto: arhivski fond MJZ

Feminističke intonirane tekstove objavljivala je 1902. u časopisu Domaće ognjište pod pseudonimom Iglica, a u rubrici „Iz ženskog svijeta“ piše o ženskim pokretima i feminizmu u svijetu. U listu Zvono 1909. objavila je članak „Napredna žena i današnji muškarci“ u kojem je iznijela svoje teze o modernoj, emancipiranoj ženi, a osim njezinog članka objavljeni su i tekstovi **Zofke Kveder i Stjepana Parmačevića** „Moderna žena i brak“ i „Muškarac i žena“, na što je **Antun Gustav Matoš** odgovorio tekstrom „Naprednjače i brak“, u kojem ismijava feminističke teze i emancipiranu ženu proglašava bićem koje nije ni žena ni muškarac. Zagorka mu ne ostaje dužna i ističe da žena ima pravo na rad i neovisnost, a ne na ulogu *Kinder – Küche – Kirche* (djeca – kuhinja – crkva), koju joj dodjeljuje patrijarhalno društvo i podržava Matoš.

„Muški Hrvati ni sami među sobom ne priznavaju istaknute Bogom obdarene muževe, niti rodoljubljem napojene – kako bi onda priznavali ženama Hrvaticama da nose u srcu i u krvi svojoj više ideale“

U Obzoru je Zagorka objavila seriju tekstova o ženama iz hrvatske povijesti, od poljičke junakinje u borbi protiv Turaka **Mile Gojsalić** preko zagorskih prelja koje su štrajkale protiv poreza na preslice do svojih suvremenica koje su zajedno s opozicijskim političarima i studentima u Zagrebu protestirale protiv bana **Khuen-Héderváryja**.

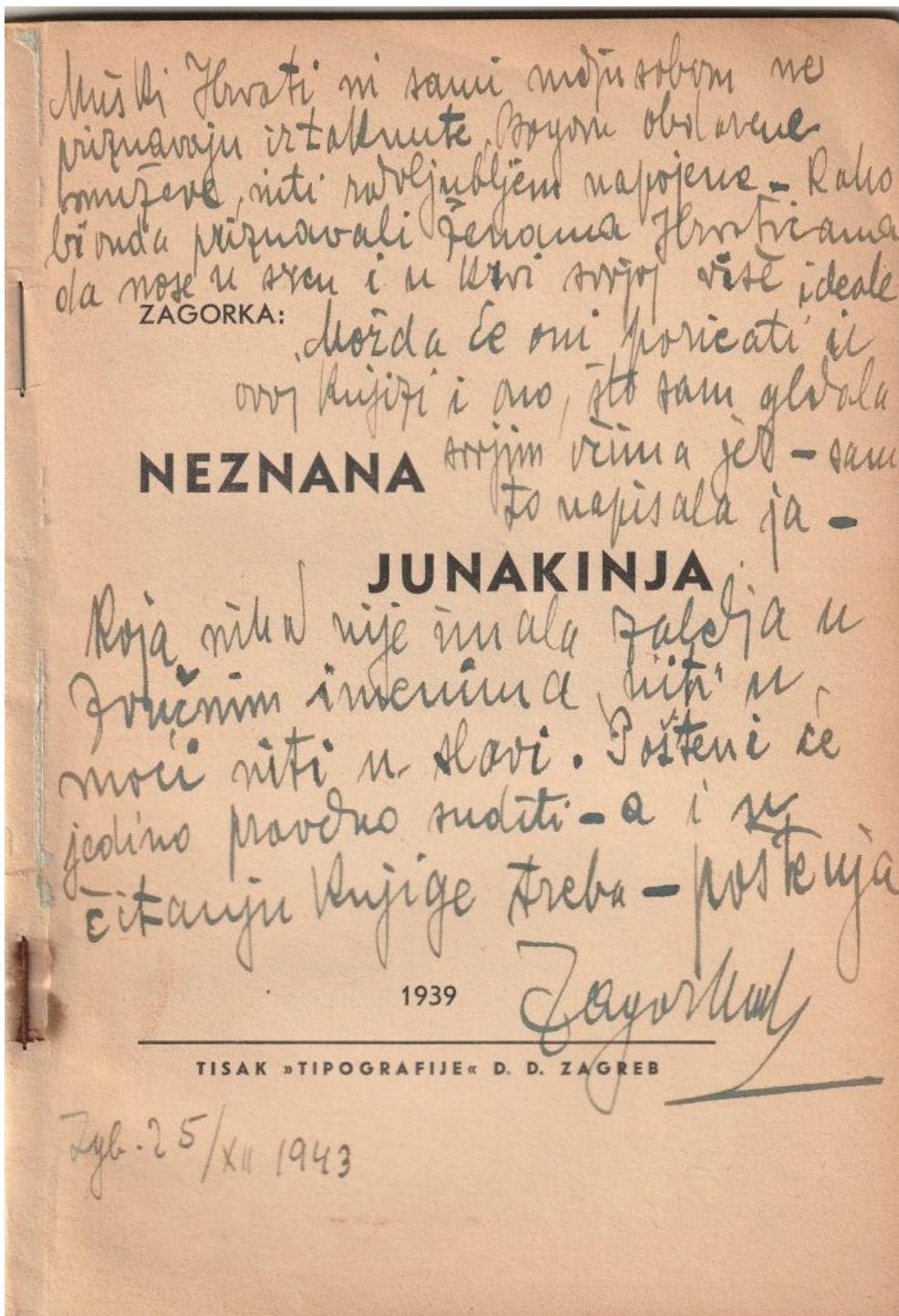
Zagorka je protiv omrznutog bana Mađara 1903. organizirala prosvjed žena na Markovom trgu na kojem su okružile Banske dvore, a zatim se, pjevajući hrvatsku himnu i budnice, u povorci spustile s Gornjega grada do Trga bana Jelačića na kojem su ih građani pozdravili klicanjem.

O ženama koje su imale istaknutu ulogu u važnim povijesnim događajima u Hrvatskoj **Marija Jurić Zagorka** je 1939. objavila i knjižicu „Neznana junakinja hrvatskog naroda“, u kojoj pokazuje da su se žene često borile rame uz rame s muškarcima, iako im službena povijest to nije priznala.

ZAGORKA:

*Nezvana junakinja
hrvatskog naroda*

ZAGREB 1939

„Kako bi onda priznavali ženama Hrvaticama da nose u srcu i u krvi svojoj više ideale“ – napisala je Zagorka u posveti u svojoj knjižici „Neznana junakinja hrvatskog naroda“, objavljenoj 1939.; foto: privatna arhiva D. Kučinić

„Muški Hrvati ni sami među sobom ne priznavaju istaknute Bogom obdarene muževe, niti rodoljubljem napojene – kako bi onda priznavali ženama Hrvaticama da nose u srcu i u krvi svojoj više ideale. Možda će oni poricati u ovoj knjizi i ono, što sam gledala svojim očima jer – sam to napisala ja – koja nikad nije imala zaledja u zvučnim imenima, niti u moći

niti u slavi. Pošteni će jedino pravedno suditi – a i u čitanju knjige treba – poštenja.” – Zagorkina je posveta jednoj čitateljici u knjižici „Neznana junakinja hrvatskog naroda“.

Osjetljiva na nepravdu svih vrsta i oblika, više ideale nosila je Zagorka „u srcu i u krvi“ i za prava hrvatskoga naroda, i za prava žena, i za ljudska prava uopće.

„Ideal slobode nešto je o čemu sam uvijek sanjala – političke slobode, nacionalne slobode, spolne slobode i ravnopravnosti svih ljudi“, odgovorila je Zagorka na pitanje zašto je 1918. napisala roman „Crveni ocean“, inspiriran Oktobarskom revolucijom, pa naglasila: „Oktobarska mi je dala nadu da dolazi društvo koje će ostvariti tu slobodu i ravnopravnost, no kasnije sam shvatila da sloboda za koju su se borili i ginuli nije ista sloboda kao za one koji su ih slali u rat.“

U prvoj knjizi Zagorkinih sabranih romana pod zajedničkim nazivom „Grička vještica“, objavljenih u izdanju Stvarnosti u Zagrebu 1963., što Zagorka nažalost nije doživjela, jedan od rehabilitatora njezinog književnog rada, **Ivo Hergešić**, ovako je napisao o njezinoj feminističkoj i nacionalnoj (nikad nacionalističkoj!) borbi:

„Zagorkin feminizam udružen s onim što će njezini mentorи nazvati pogrdno socijalističkim mentalitetom nailazi na svestrani otpor. Otpor konzervativaca sviju dlaka, otpor političara kojima kao novinar pravi usluge, otpor poslodavaca kojima donosi značajne profite, otpor novinarskih kolega s kojima radi u istoj redakciji i – što je najtragičnije – otpor ženskoga svijeta koji je ne razumije ili neće razumjeti. (...)“

Da, Zagorkina „krivnja“ je njezin praktični socijalizam povezan s borbom za ženska prava, kao što je osnovna njezina „krivnja“ socijalna sadržina njezina rodoljublja, nacionalizam koji je izrazito antiklerikal, pa je i na tom bojištu Zagorka davala i primala teške udarce.“

(nastavlja se)

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti.

Prethodni tekst (<https://radio808.com/mi-zene-znademo-da-cemo-i-mi-jedamput-uci-u-hrvatski-sabor/>)

< Prethodna objava (<https://radio808.com/iz-izvjestaja-koje-dostavljaju-havc-u-moze-se-zaklјuciti-da-najveci-financijski-benefit-od-koprodukcija-imaju-producenti-i-producentske-kuce-koje-su-suвlasnici-filma-neki-producen/>)

Sljedeća objava >

IMPRESSUM

Nakladnik: Udruga "Multimedijalist"

Ulica Franje Petračića 6 (HUB385)

10000 Zagreb

Urednik elektroničke publikacije: Leo Hekman

Uredništvo: Dominik Janković, Jasmin Redžepagić i Gordan Antić

mail: info@radio808.com

mob: +385 99 540 9486

PRATITE NAS

- (<https://www.facebook.com/radio808/>)
- (<https://twitter.com/radio808/>) PRETR
- (<https://www.youtube.com/channel/UCcaapzbppKfCCQLXp-abulg>)
- (<https://www.instagram.com/radio808/>)

AŽI STRANICU

Pretraži

RADIO808.COM 2018. // DEVELOPMENT BY PROGRAMIRANJEZAWEB.COM

(HTTP://PROGRAMIRANJEZAWEB.COM/)